

Міністерство освіти і науки України

Таврійський державний агротехнологічний університет
імені Дмитра Моторного

Запорізький національний університет

Міжрегіональна академія управління персоналом

Одеський інститут міжрегіональної академії
управління персоналом

Національна академія національної гвардії України

Дніпропетровський державний університет
внутрішніх справ

Національний авіаційний університет

Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького

Бердянський державний педагогічний університет

НАУКОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ІННОВАЦІЇ В ГАЛУЗІ СУСПІЛЬНО-ГУМАНІТАРНИХ НАУК

Збірник матеріалів

I Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції

(24 листопада 2021 р.)

Мелітополь, 2021

УДК: 001.895 : 303.01

Т 13

Наукові дослідження та інновації в галузі суспільно-гуманітарних наук : збірник матеріалів I Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції (м. Мелітополь, 24 листопада 2021 р.) / ТДАТУ: ред. кол. Ломейко О. П., Єременко О. А., Михайлов В. В [та ін.]. Частина 2. Мелітополь : ТДАТУ, 2021. 558 с.

У збірнику представлені матеріали учасників I Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції: «Наукові дослідження та інновації в галузі суспільно-гуманітарних наук», яка відбулася 24 листопада 2021 року. У збірнику висвітлені результати наукових досліджень здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних працівників, дослідників та практиків закладів вищої освіти.

Матеріали видані в авторській редакції. Відповідальність за зміст наданих матеріалів, точність наведених даних та відповідність принципам академічної доброчесності несуть автори.

Редакційна колегія: *Ломейко О. П.*, к. т. н., доцент, проректор з науково-педагогічної роботи, виконуючий обов'язки ректора Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного; *Єременко О. А.*, д. с.-г. н., професор, проректор з наукової роботи Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного; *Тараненко Г. Г.*, к. пед. н., доцент, голова метод. комісії ННІ ЗУП, доцент кафедри суспільно-гуманітарних наук; *Михайлов В. В.*, к. і. н., зав. кафедри суспільно-гуманітарних наук; *Адамович А. Є.*, к. філол. н., доцент, доцент кафедри суспільно-гуманітарних наук; *Поправко О. В.*, к. ф. н., доцент, доцент кафедри суспільно-гуманітарних наук.

Адреси для листування:

72310, Україна, Запорізька обл., м. Мелітополь, пр. Б. Хмельницького, 18

E-mail: konferenssgn@ukr.net

Сайт конференції: <http://www.tsatu.edu.ua/shn/mizhнародna-konferencija/>

© Автори тез, включені до збірника, 2021

© Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного, 2021

Тетяна Сафоннікова

*студентка 2 курсу спеціальності «Агрономія»
Науковий керівник: Поправко О. В.,
кандидат філософських наук, доцент,
доцент кафедри суспільно-гуманітарних наук,
Таврійський державний агротехнологічний
університет імені Дмитра Моторного
(м. Мелітополь)*

«ГЛОБАЛЬНЕ СВЯТО» ЯК ФЕНОМЕН ІНФОРМАЦІЙНОЇ ДОБИ

XXI століття позначилось прискоренням темпів процесу глобалізації, що внесла свої корективи у всі сфери людського життя. Її впливу зазнали й локальні культури. Однією зі сфер, яка зазнала значних трансформацій, виявилася сфера дозвілля. Частина сучасних культур орієнтується на американські (або ширше, західні, євро-атлантичні) стандарти видовищності, задані телевізійною, кіно- та театральною, музичною та ігровою індустріями. Водночас, традиційні форми організації дозвілля, властиві конкретним локальним культурам, усе частіше виявляються незатребуваними. Глобалізація культур (а можемо говорити, що й до певної міри глобалізація культурних ідентичностей людей) призводить до ситуації, коли свята, пам'ятні та урочисті дати, пов'язані з традиційною культурою, стають соціально й культурно незатребуваними. Така ситуація дає підстави говорити про формування нового соціокультурного феномену – «глобального свята» [6].

Треба зазначити, що, незважаючи на масштаби та глибину впливу на національні культури, «глобальне свято» досі залишається практично поза увагою дослідників. Така ситуація актуалізує необхідність пошуку основних напрямів дослідження даного феномену.

Свято й святкова культура привертала увагу дослідників упродовж усієї історії людства. В результаті сформувались різні методологічні та концептуальні концепції свята: емпірико-описова, міфологічна, антропологічна, соціальна, трудова, рекреативна, ігрова, філософсько-культурологічна [4].

На початку XX століття з'являються дослідження, присвячені осмисленню фундаментальних аспектів святкової культури, було розроблено низку антропологічних моделей, в яких увага акцентується на розмиванні меж між повсякденністю і святом, а святкування виступає важливою (якщо не найважливішою) складовою людської культури – це і *homo ludens* («людина, яка грає»), і *homo festivus* або *homo feriens* («людина, яка святкує»), і *homo fantasia* («людина, яка мріє») [1]. На формування такого соціокультурного феномена як «глобальне свято» вказують такі характеристики сучасного свята як його інтернаціоналізація [2], комерціалізація, проникнення у національний культурний простір нових свят [3].

Важливе значення для осмислення феномену «глобального свята» має визначення його теоретико-рефлексивних меж. Результати семантичного аналізу слова «свято» засвідчують такі його важливі характеристики, як: зв'язок із

соціальною дійсністю й віртуальний характер, який реалізується в таких аспектах: онтологічний розрив повсякденності, символічність і ритуальність [5].

Під «глобальним святом» ми розуміємо подію, яка набула поширення по всьому світі або великих його регіонах в інформаційну добу. Допоможе зрозуміти сутність окресленого феномену внесення деяких маркерів:

1) глобальне свято зазвичай не має під собою формальної державної чи іншої організаційно-суб'єктної основи;

2) глобальне свято не пов'язане з національною чи конфесійною культурою, або втрачає цей зв'язок, претендуючи на універсальну культурну застосованість;

3) глобальне свято втрачає сакральний характер традиційного свята, натомість посилюється його карнавальний-ігровий та розважальний характер;

4) основною аудиторією та учасниками глобальних свят виступає молоде покоління;

5) глобальні свята найбільше проявлятимуть себе в культурах, які мають інтенції до культурних запозичень (у тому числі до певної міри культурної апропріації), культурах, які проголосили основними своїми принципами ідеологію толерантності, мультикультуралізму, репрезентативності та різноманітності [6].

Хочемо зупинитись на питанні шляхів формування глобального свята. Можемо виділити два шляхи: перший пов'язаний з медійним виробництвом, другий – з етнічними традиціями, які набули глобального статусу.

Першу групу представляють карнавальні-ігрові та видовищні події (відкриття та закриття спортивної Олімпіади, вручення премії «Оскар», церемонія «Євробачення», подієві цикли чемпіонатів світу з футболу тощо). Ці театралізовані видовищні події локалізовані, тобто прив'язані до конкретних географічних точок. Глобальний характер їхнього впливу реалізується лише за рахунок медійної трансляції, що обмежує можливості масової участі сторонніх людей, які не причетні безпосередньо до створення локального видовища. Подібні події існують фактично тільки в медійному просторі. Наприклад, церемонія «Оскара», що проводиться завжди в США, навіть ставши глобальною урочистістю, доступна лише для споглядання, натомість, Чемпіонат світу з футболу чи Євробачення передбачають можливості співучасті. Культурними героями цих подій часто стають не стільки спортсмени чи вокальні виконавці, скільки фанати, які влаштовують спонтанні акції.

До другої групи відносимо етнічно-традиційні чи конфесійні свята, які набули глобального статусу. Десакралізація та секуляризація, а також їхній історично карнавальний характер сприяли глобальному поширенню таких свят (День Святого Патрика, Гелловін, День Святого Валентина, Свято фарб Холі тощо). Святкування цих подій є поверховим, вони часто втрачають зв'язок з базовою національною чи конфесійною культурою і переважно спрямовані до реалізацію комерційного потенціалу.

Зазначимо, що глобальний характер можуть отримати й штучно створені псевдо-традиційні свята. У мультикультурному середовищі окремі свята й

святковий календар часто набувають синкретичного характеру. Його можна описати за допомогою образу «Крисмуки». Проект свята Крисмука, що поєднує християнське Різдво й іудейську Хануку, з'явився в голові одного з жителів Нью-Йорка під впливом телесеріалу і викликав протести як католиків, так і іудеїв міста. Але сам цей принцип цілком придатний для опису синкретизму як святкового календаря сучасної культури, так і смислів, що символічно вбирає в себе сучасне свято.

Окреслена ситуація дає підстави говорити про формування нового типу свята – «глобального свята». Звісно, даний феномен ще не є повністю сформованим і висвітлені нами тенденції засвідчують, що культурні тренди, лише розвиваються і їм ще далеко до остаточного оформлення та стабілізації.

Підсумовуючи, зазначимо, що глобальне свято не зможе повністю витіснити етнічні, національні, конфесійні свята, адже: по-перше, воно має ігровий та карнавальний характер, а тому задовольняє лише частину потреб, які задовольняються святковою культурою; по-друге, воно залежить від своєї медійної популярності, а тому не можна говорити про його стабільність; по-третє, комерційний характер сприяє як посиленню його популярності, так і її ослабленню, оскільки з часом наштотується на зростаючий соціальний опір.

Отже, можемо стверджувати, що глобальні свята невизначено тривалий час співіснуюватимуть у культурному просторі з традиційними етнокультурними феноменами святкової культури. Їх поширенню (чи навпаки, локалізації) буде сприяти соціальна реакція носіїв етнічних культур або політика окремих держав. Однак, власне саме формування феномену «глобального свята» дає підстави розглядати його потенційність як соціокультурного феномену. Зокрема, розглядати його як один з інструментів здійснення культурної політики, що збільшує на міжнародній арені потенціал «м'якої сили», заснованої на системі цінностей, культурі та способі життя. А це обумовлює необхідність всебічного дослідження зазначеного феномену.

Список використаних джерел

1. Аль-Хуссаїни Р. Х. Концептуалізація соціально-філософських моделей людини в ХХ в. *Теорія і практика суспільного розвитку*. 2011. № 4. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/kontseptualizatsiya-sotsialno-filosofskih-modeley-cheloveka-v-xx-v>
2. Каверіна Е. А. Праздник как эстетический и социальный феномен. *Вестн. Том. гос. ун-та*. 2009. № 324. С. 119–122.
3. Поправко О. В. Трансформації феномену свята в культурі Постмодерну. *Мультиверсум. Філософський альманах* : зб. наук. праць. Вип. 7 (105). К. : Український центр духовної культури, 2011. С. 144–154.
4. Поправко О. В. Філософське осмислення свята як феномену культури. *Філософські обрії* : Науково-теоретичний журнал / Ін-т філософії імені Г. С. Сковороди НАН України, Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. Вип. 36. Київ ; Полтава, 2016. С. 142–152.
5. Поправко О. В. Фундаментальність свята у культурному бутті людини. *Мультиверсум. Філософський альманах* : зб. наук. праць. Вип. 3 (111). К. : Український центр духовної культури, 2012. С. 206–216.
6. Тузовский И. Д. Глобальный праздник как культурный феномен Цифровой эпохи. *Человек и культура*. 2020. № 4. С. 33–48. URL: https://nbpublish.com/library_read_article.php?id=31767